ยุทธศาสตร์ถั่วเหลือง ปี 2553 – 2556

1. ข้อเท็จจริง

1.1 ความสำคัญ

อดีตถั่วเหลืองเป็นพืชที่ปลูกเพื่อเสริมรายได้ โดยปลูกเป็นพืชหมุนเวียนในระบบพืชเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ต่อมาถั่วเหลืองได้ทวีความสำคัญมากขึ้น ทั้งด้านการบริโภคในรูปผลิตภัณฑ์อาหาร และใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมน้ำมันพืชที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ถั่วเหลืองจึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงกำหนดเป้าหมายเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองอย่างจริงจัง ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 โดยมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาการปลูกถั่วเหลืองของเกษตรกรควบคู่กับมาตรการจำกัดการนำเข้า ส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกในปี 2532 ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึง 3.01 ล้านไร่ ให้ผลผลิต 0.625 ล้านตัน แต่หลังจากมีนโยบายเปิดเสรีนำเข้าถั่วเหลือง ทำให้การผลิตมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นส่งผลให้ต้องนำเข้าเมล็ดและกากถั่วเหลืองจากต่างประเทศ สูญเสียเงินตราประมาณปีละ 66,425 ล้านบาท เนื่องจากผลผลิตในประเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารบางประเภท ยังมีความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศ เนื่องจากถั่วเหลืองที่ผลิตในประเทศเป็นผลผลิตจากธรรมชาติปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม ซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

ดังนั้น ทิศทางการผลิตถั่วเหลืองจึงควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการผลิตถั่วเหลือง เพื่อเป็นแหล่งที่มาของอาหาร และเป็นมูลภัณฑ์กันชนสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารภายในประเทศ เนื่องจากเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการขยายตัวสูง

1.2 สถานการณ์การผลิตและการตลาดถั่วเหลือง

1.2.1 การผลิตและการแปรรูปถั่วเหลืองของโลก

1) การผลิต

ถั่วเหลืองเป็นพืชน้ำมันที่มีการปลูกกันมากในทวีปอเมริกา ซึ่งเป็นเขตภูมิอากาศแบบอบอุ่นเหมาะสมกับถั่วเหลือง กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกาคาดการณ์ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกในช่วงระยะเวลา 5 ปี จากปี 2548/49 ผลิตถั่วเหลืองได้ 220.67 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 242.07 ล้านตัน ในปี 2552/53 หรือมีอัตราเพิ่มของผลผลิตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 0.68 ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 อันดับแรกของโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา ปริมาณการผลิตถั่วเหลืองรวม 198.07 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของผลผลิตโลก

2) การแปรรูป

การใช้ประโยชน์เมล็ดถั่วเหลืองของโลก ส่วนใหญ่ใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันถั่วเหลืองคาดว่าปี 2552/53 โลกใช้เมล็ดถั่วเหลืองในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมัน 200.72 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 185.19 ล้านตัน ในปี 2548/49 ในอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 1.45

1.2.2 สถานการณ์ถั่วเหลืองของไทย

1) การผลิต

ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลืองสูงสุดในปี 2532 คือ 3.01 ล้านไร่ ผลผลิต 625,278 ตัน หลังจากนั้นพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2552/53 มีพื้นที่เพาะปลูก 0.80 ล้านไร่ ผลผลิต 204,581 ตัน ขณะที่ผลผลิตถั่วเหลืองต่อไร่ในช่วงปี 2548/49 – 2552/53 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 1.42 โดยปี 2548/49 ผลผลิตเฉลี่ย 243 กิโลกรัมต่อไร่ และในปี 2552/53 ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 255 กิโลกรัมต่อไร่ แสดงให้เห็นว่าการลดพื้นที่ปลูกที่ผ่านมาเป็นการลดลงของพื้นที่ปลูกในแหล่งปลูกที่ไม่มีศักยภาพการผลิต

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของประเทศไทย ปี 2548/49 – 2552/53

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2548/49	929,393	225,718	243
2549/50	886,111	214,773	242
2550/51	815,490	201,291	247
2551/52	812,684	205,307	253
2552/53	803,012	204,581	255
อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)	-3,717	-2,388	1.419

2) การใช้ประโยชน์

ความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศช่วงปี 2548 – 2552 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกวัตถุประสงค์ของการใช้ยกเว้นการใช้เป็นเมล็ดพันธุ์และส่งออก ซึ่งมีปริมาณความต้องการใช้ลดลงสอดคล้องกับการลดลงของพื้นที่เพาะปลูก การส่งออกมีปริมาณน้อยมากและไม่แน่นอน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 1.91 โดยเพิ่มขึ้นจาก 1,823,284 ตัน ในปี 2548 เป็น 1,926,611 ตัน ในปี 2551 สำหรับปี 2552 จากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ส่งผลให้ความต้องการใช้ลดลงเหลือ 1,835,049 ตัน โดยอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันพืชมีส่วนแบ่งความต้องการใช้สูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 69.35 ของความต้องการใช้ทั้งหมด แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารและวัตถุดิบผสมอาหารสัตว์เฉลี่ยร้อยละ 29.70

ตารางที่ 2 ความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองของไทย ปี 2548 - 2552

ปี	สกัดน้ำมัน (ตัน)			แปรรูปอาหารคนและสัตว์ (ตัน)	ทำพันธุ์ (ตัน)	ส่งออก (ตัน)	รวม (ตัน)
	เมล็ดใน	เมล็ดนอก	รวม				
2548	139,353	1,068,913	1,208,266	596,870	16,888	1,224	1,823,284
2549	127,597	1,121,812	1,249,409	348,378	16,503	1,235	1,615,525
2550	55,062	1,179,560	1,234,622	499,695	15,608	2,657	1,752,582
2551	36,866	1,234,850	1,271,716	639,067	14,629	1,199	1,926,611
2552*	30,894	1,213,850	1,244,744	575,061	14,044	1,200	1,835,049
%เฉลี่ย 5 ปี	4.35	64.99	69.35	29.70	0.87	0.08	100.00
อัตราเพิ่มเฉลี่ย %	-34.65	3.57	0.77	5.47	-4.78	-0.69	1.91

หมายเหตุ : *ประมาณการ

3) การนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง

ปริมาณการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 2.45 ส่วนใหญ่นำเข้าเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันพืช โดยนำเข้าจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกสำคัญของโลก คือ อาร์เจนตินา สหรัฐอเมริกา บราซิล ในช่วงปี 2548-2552 ประเทศไทยนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเฉลี่ยปีละ 1.58 ล้านตัน มูลค่าเฉลี่ยปีละ 22,086 ล้านบาท โดยปี 2548 มีปริมาณนำเข้า 1,607,784 ตัน คิดเป็นร้อยละ 88.18 ของความต้องการใช้ทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็น 1,632,769 ตัน ในปี 2552 หรือร้อยละ 88.98 ของความต้องการใช้ทั้งหมด

ตารางที่ 3 ผลผลิตและการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองของไทยปี 2548 - 2552

ปี	ผลิตในประเทศ		เมล็ดถั่วเหลืองนำเข้า		รวม		มูลค่านำเข้า (ล้านบาท)
	(ตัน)	(ร้อยละ)	(ตัน)	(ร้อยละ)	(ตัน)	(ร้อยละ)	
2548	215,464	11.82	1,607,784	88.18	1,823,248	100.00	18,636
2549	220,283	13.64	1,395,242	86.36	1,615,525	100.00	14,226
2550	211,747	12.08	1,540,835	87.92	1,752,582	100.00	19,456
2551	203,338	10.55	1,723,273	89.45	1,926,611	100.00	32,225
2552*	202,280	11.02	1,632,769	88.98	1,835,049	100.00	25,889
เฉลี่ย	210,622	11.76	1,579,981	88.24	1,790,603	100.00	22,086
อัตราเพิ่ม%	-2.042		2.450		1.908		15.895

หมายเหตุ : *ประมาณการ

4) การนำเข้ากากถั่วเหลือง

กากถั่วเหลืองเป็นแหล่งโปรตีนอาหารสัตว์ ความต้องการใช้กากถั่วเหลืองแปรผันตามปริมาณการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศเป็นสำคัญ ในช่วงปี 2548-2552 ปริมาณความต้องการใช้กากถั่วเหลืองเฉลี่ยปีละ 3.08 ล้านตัน มีแนวโน้มความต้องการใช้เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2,818,667 ตัน ในปี 2548 เป็น 3,180,000 ตัน ในปี 2552 ผลผลิตกากถั่วเหลืองในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 0.98 ขณะที่ความต้องการใช้ในภาคการเลี้ยงปศุสัตว์ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 2.56 ส่งผลให้ต้องนำเข้ากากถั่วเหลืองจากต่างประเทศในปริมาณและมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากปริมาณนำเข้า 1,876,917 ตัน มูลค่านำเข้า 19,269 ล้านบาท ในปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 2,200,000 ตัน มูลค่านำเข้า 30,571 ล้านบาท ในปี 2552 โดยปริมาณนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 3.32 และมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 16.06

ตารางที่ 4 ผลผลิตและการนำเข้ากากถั่วเหลืองของไทย ปี 2548-2552

หน่วย : ปริมาณ (ตัน)

ปี	ผลผลิตในประเทศจากการสกัด			นำเข้า	รวม	มูลค่ากากนำเข้า (ล้านบาท)
	เมล็ดใน	เมล็ดนำเข้า	รวม			
2548	107,998	833,752	941,750	1,876,917	2,818,667	19,269
2549	98,888	875,013	973,901	2,174,201	3,148,102	19,411
2550	42,673	920,057	962,730	2,104,512	3,067,242	21,464
2551	28,396	963,082	991,478	2,193,220	3,184,698	34,200
2552*	30,000	950,000	980,000	2,200,000	3,180,000	30,571
เฉลี่ย	**61,591**	**908,381**	**969,972**	**2,109,770**	**3,079,742**	**24,983**
อัตราเพิ่ม%	**-31.679**	**3.634**	**0.980**	**3.317**	**2.560**	**16.061**

หมายเหตุ : *ประมาณการ

5) นโยบายและมาตรการด้านการตลาด

ปี 2525-2537 รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ประกาศให้ถั่วเหลืองเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าเพื่อคุ้มครองเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองภายในประเทศ

ปี 2538-2552 ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องเปิดตลาดนำเข้าถั่วเหลืองตามองค์การค้าโลก (WTO) โดยเปิดตลาดนำเข้าขั้นต่ำปีละ 10,922 ตัน อัตราภาษีในโควตาร้อยละ 20 นอกโควตาร้อยละ 80 แต่เนื่องจากความต้องการใช้ในประเทศมีมากกว่าผลผลิตที่ผลิตได้ รัฐบาลกำหนดนโยบายการเปิดตลาดนำเข้าให้เสรียิ่งขึ้น โดยในช่วงปี 2538-2539 กำหนดให้นำเข้าถั่วเหลืองตามปริมาณที่ขาดแคลนจริงอย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา รัฐบาลมีนโยบายเปิดเสรีนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง โดยให้นำเข้าไม่จำกัดปริมาณและช่วงเวลานำเข้า อัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 0 โดยผู้มีสิทธินำเข้าให้ความร่วมมือในการรับซื้อเมล็ดถั่วเหลืองในประเทศทั้งหมดตามราคาตลาด แต่ไม่ต่ำกว่าราคาขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามชั้นคุณภาพ สำหรับกากถั่วเหลืองผูกพันปริมาณนำเข้า 230,559 ตัน/ปี อัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 20 แต่ได้มีนโยบายเปิดตลาดนำเข้ากากถั่วเหลืองเสรีเช่นเดียวกับเมล็ดถั่วเหลือง คือ ไม่จำกัดปริมาณและช่วงเวลานำเข้า อัตราภาษีนำเข้าในโควตาร้อยละ 2 ส่วนน้ำมันถั่วเหลืองเปิดตลาดในปริมาณและอัตราภาษีตามข้อผูกพันองค์การค้าโลก

ตารางที่ 5 การเปิดตลาดถั่วเหลืองและผลิตภัณฑ์ ปี 2552

การเปิดตลาด WTO	เมล็ดถั่วเหลือง	กากถั่วเหลือง	น้ำมันถั่วเหลือง
อัตราภาษีผูกพัน (ร้อยละ)	20	20	20
อัตราภาษีเปิดตลาดจริง (ร้อยละ)	0	2	20
อัตราภาษีนอกโควตา (ร้อยละ)	80	119	146
ปริมาณผูกพันนำเข้า (ตัน)	10,922	230,599	2,281
ปริมาณเปิดตลาดจริง (ตัน)	ไม่จำกัด	ไม่จำกัด	2,281

1.3 ปัญหาอุปสรรค

1.3.1 ด้านการผลิต

1) ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี และปัจจัยการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแหล่งผลิตพันธุ์ดีมีคุณภาพ

2) เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเพาะปลูกถั่วเหลือง

3) ผลตอบแทนการผลิตต่ำกว่าพืชอื่นโดยเปรียบเทียบ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1.3.2 ด้านการตลาด

1) ขาดการปรับปรุงคุณภาพและคัดแยกเมล็ดถั่วเหลืองให้ตรงตามความต้องการของตลาด

2) เกษตรกรนิยมจำหน่ายถั่วเหลืองคละเกรด ทำให้ขายได้ราคาต่ำ

3) ขาดอำนาจต่อรองราคา รวมทั้งขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการเก็บรักษาผลผลิต

2. การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต (SWTO Analysis)

2.1 จุดแข็ง

1) ไทยเป็นแหล่งผลิตถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติอันดับหนึ่งของอาเซียน

2) เป็นพืชให้โปรตีนสูง จึงเป็นแหล่งอาหารสำคัญเพื่อการบริโภคและเลี้ยงสัตว์

3) สามารถปลูกถั่วเหลืองเป็นพืชหมุนเวียนในการบำรุงรักษาดิน และลดการใช้ปุ๋ยในการปลูกพืชหลัก

2.2 จุดอ่อน

1) เป็นพืชที่ใช้แรงงานดูแลรักษาสูงกว่าพืชอื่น

2) ภาคเอกชนไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาพันธุ์ และผลิตเมล็ดพันธุ์

3) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง ไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

4) ปริมาณผลผลิตและคุณภาพขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ

5) ต้องมีขบวนการจัดการก่อนและหลังเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม จึงจะให้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดี

2.3 โอกาส

1) เป็นพืชที่ภาครัฐให้การดูแล และส่งเสริมให้มีการผลิต เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

2) สามารถใช้แปรรูปได้หลากหลายทั้งในเชิงชุมชนและเชิงพาณิชย์

3) มีศักยภาพในการขยายตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4) สามารถนำองค์ความรู้ในการผลิตระดับพื้นที่ มาประยุกต์ใช้เป็นฐานความรู้

2.4 อุปสรรค

1) แนวโน้มการแข่งขันด้านการตลาดรุนแรง จากการที่ประเทศต่างๆ ทำ FTA มากขึ้น

2) มาตรการกีดกันทางด้านการค้าที่มิใช่มาตรการทางภาษี (NTB) มากขึ้นและรุนแรงขึ้น

3) ความผันผวนของราคาตลาดต่างประเทศ ส่งผลต่อราคาและต้นทุนผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ

4) ตลาดต่างประเทศกำหนดมาตรการสินค้าสูงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

3. วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำการผลิตถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ (Non-GMOs) และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร

4. พันธกิจ

4.1 ส่งเสริมการผลิตถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ

4.2 พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารจากถั่วเหลือง

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลือง

5.2 พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

5.3 ส่งเสริมให้มีการใช้ผลผลิตถั่วเหลืองเพื่อแปรรูปเพิ่มขึ้น

6. เป้าหมาย

6.1 เพิ่มพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองร้อยละ 10 และเพิ่มผลผลิตอย่างน้อยร้อยละ 11 จากปี 2552

6.2 สร้างเครือข่ายชุมชนผลิตเมล็ดถั่วเหลืองพันธุ์ดี 65 กลุ่ม ผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้ปลูกในพื้นที่ 55,000 ไร่ต่อปี และพัฒนาคุณภาพผลผลิต 15 กลุ่ม

6.3 ต้นแบบกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากถั่วเหลือง 92 กลุ่ม มีรายได้ต่อปีไม่ต่ำกว่ากลุ่มละ 96,000 บาท

7. กลยุทธ์หลัก

7.1 ด้านการผลิตเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต

7.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง และส่งเสริมแปรรูปอาหารแบบวิสาหกิจชุมชน

8. กลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธ์ศาสตร์ถั่วเหลือง ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองแผนงานโครงการ กำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์

9. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 พัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ถั่วเหลืองสายพันธุ์ธรรมชาติ (Non-GMOs) โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในแหล่งปลูกเดิม และขยายพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้งในพื้นที่ ที่มีศักยภาพจาก 0.80 ล้านไร่ ในปี 2552/53 เป็น 0.88 ล้านไร่ ในปี 2553/57 ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 2.05 แสนตันในปี 2552/53 เป็น 2.29 แสนตันในปี 2553/57

9.2 ลดการสูญเสียเงินตราจากการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเพื่ออุตสาหกรรมน้ำมันพืช อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร 320 ล้านบาทต่อปี (ระยะเวลา 4 ปี 1,280 ล้านบาท)

9.3 ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร เพื่อการบริโภคภายในและเพื่อส่งออก โดยการใช้ผลผลิตถั่วเหลือง เพื่อกาแปรรูปอาหารเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 35 ในปี 2556

10. ระยะเวลาดำเนินการ ปี 2553 – 2556

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	1. ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง 1.1 ผลิตเมล็ดพันธุ์หลักถั่วเหลือง 1.2 ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง 1.3 พัฒนามาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง 2. ทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลือง 3. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองในฤดูแล้ง 3.1 ปรับปรุงทรัพยากรดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองในฤดูแล้ง 3.2 รณรงค์การผลิตถั่วเหลืองคุณภาพดี 4. ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าถั่วเหลือง
	1.2 พัฒนาคุณภาพเมล็ดถั่วเหลือง	1. วิจัยและพัฒนาการผลิตถั่วเหลืองเพื่อการบริโภค 2. การส่งเสริมการคัดเกรดถั่วเหลืองจำหน่ายผ่านระบบ Contract Farming
2. การสร้างมูลค่าเพิ่ม	2.1 เพิ่มมูลค่าผลผลิต	1. วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง 2. ส่งเสริมการแปรรูปอาหารถั่วเหลืองเชิงวิสาหกิจชุมชน

11. งบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี (ปี 2553 – 2556) รวม 303.767 ล้านบาท

11.1 ปี 2553	งบประมาณ	32.717	ล้านบาท
11.2 ปี 2554	งบประมาณ	60.500	ล้านบาท
11.3 ปี 2555	งบประมาณ	84.050	ล้านบาท
11.4 ปี 2556	งบประมาณ	126.800	ล้านบาท
	รวมทั้งสิ้น	**303.767**	**ล้านบาท**

13. ประเด็นเสนอพิจารณา

13.1 ให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ถั่วเหลืองปี 2553 – 2556

13.2 ให้ความเห็นชอบงบประมาณดำเนินการตามยุทธศาสตร์ปี 2553 – 2556 ในวงเงิน 303.767 ล้านบาท

13.3 มอบให้กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมวิชาการเกษตร จัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ต่อไป

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลาโครงการ/งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
				2553	2554	2555	2556	รวม	
1. การเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขัน	1. จำกัดพื้นที่เพาะปลูก 1.2 ล้านไร่ ผลผลิต 300,000ตัน โดยลดพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองฤดูฝนไปเป็นถั่วเหลืองฤดูแล้งจากสัดส่วน 40:60 เป็น 30:70 และเพิ่มผลผลิตต่อไร่เป็น 250 กก. 2. ผลิตถั่วเหลือโปรตีนสูงเพื่อแปรรูปอาหาร	1.1 พัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	1. โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง 1.1 ผลิตเมล็ดพันธุ์หลักถั่วเหลือง - ผลิตเมล็ดพันธุ์หลักถั่วเหลืองที่มีคุณภาพสูง ได้มาตรฐานและถูกต้องตามที่กรมวิชาการเกษตรรับรอง ปีละ 350 ตัน เพื่อส่งมอบให้กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ขยาย และเมล็ดพันธุ์จำหน่ายให้แก่เกษตรกร	22.750	22.750	22.750	22.750	91.000	กษ. (กวก.)
			1.2 โครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองชุมชน - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักถั่วเหลืองที่มีคุณภาพให้กลุ่มเกษตรกรไม่น้อยกว่า 65 กลุ่ม สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองคุณภาพ และผ่านการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ	1.700	3.200	6.200	9.200	20.300	กษ. (กสก. กวก. กพด. กสส.)
			1.3 โครงการพัฒนามาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง - อบรมเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ที่ปลูกถั่วเหลืองเมล็ดพันธ์ขยาย 6 สหกรณ์ จำนวน 864 ราย ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการคัดเลือกปรับปรุงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง		0.200	0.200	0.200	0.600	กษ. (กสส.)
			2. โครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลือง -ศึกษา วิจัย เพื่อให้ได้เทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่อย่างน้อย 1 เทคโนโลยี ในถั่วเหลืองฤดูแล้ง 70 ไร่ ฤดูฝน 30 ไร่ ในพื้นที่ของเกษตรกร	2.480	2.000	2.500	3.000	9.980	กษ. (กวก. กพด. กสก.)

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลาโครงการ/งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
				2553	2554	2555	2556	รวม	
			3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองในฤดูแล้ง 3.1 โครงการปรับปรุงทรัพยากรที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองในฤดูแล้ง		19.750	39.500	79.000	138.250	กษ. (กพด.)
			- ตรวจวิเคราะห์และปรับปรุงบำรุงดิน โดยประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อกำหนดพื้นที่ดำเนินการ รวม 350,000 ไร่ 3.2 โครงการรณรงค์การผลิตถั่วเหลืองคุณภาพดี						
			- คัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพ และถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการในแหล่งปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง 15 กลุ่ม	1.050	1.050	1.050		3.150	กษ. (กสก. กวก. กพด.)
			4. โครงการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าถั่วเหลือง		2.000	1.500	1.500	5.000	กษ. (สศก.)
			- ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าถั่วเหลือง						
		1.2 พัฒนาคุณภาพเมล็ดถั่วเหลือง	1. โครงการวิจัยและพัฒนาการผลิตถั่วเหลืองเพื่อการบริโภค - วิจัยและพัฒนาถั่วเหลืองที่มีโปรตีนในเมล็ดสูงอย่างน้อย 2 พันธุ์ รวมทั้งเทคโนโลยีการจัดการการผลิตถั่วเหลืองอย่างน้อย 2 เทคโนโลยีในแหล่งปลูกสำคัญของประเทศ		5.000	5.000	5.000	15.000	กษ. (กวก.)
			2. โครงการส่งเสริมการคัดเกรดถั่วเหลืองจำหน่าย ผ่านระบบ Contract Farming		0.500	1.000	0.500	3.000	กษ. (กสก. กสส. สศก.)

ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ระยะเวลาโครงการ/งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานรับผิดชอบ
				2553	2554	2555	2556	รวม	
2. การสร้างมูลค่าเพิ่ม Value Added	1. เกษตรกรเป้าหมายปีละ 23 กลุ่ม (รวม 92 กลุ่ม) มีรายได้ 22.08 ล้านบาท	1. เพิ่มมูลค่าผลผลิต	1. โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง - ศึกษา วิจัย และพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง และถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างน้อย 6 เทคโนโลยี รวม 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กาแฟถั่วเหลือง ชอคโกแลตถั่วเหลือง ซอยนัทบัทเตอร์ น้ำนมถั่วเหลืองรสชาเขียว ไอศกรีมถั่วเหลือง ขนามทองม้วนถั่วเหลือง ไปสู่เกษตรกรและภาคเอกชน นำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์เพื่อเพิ่มมูลค่าถั่วเหลือง	1.087	0.400	0.700	0.700	2.887	กษ. (กวก.)
			2. โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองเพื่อการแปรรูป - ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปีละ 23 กลุ่ม รวม 92 กลุ่ม ผลิตผลิตภัณฑ์ถั่วเหลืองให้มีคุณภาพ จำหน่ายเป็นสินค้าในเชิงธุรกิจ สร้างรายได้และความเข้มแข็งให้ชุมชน	3.650	3.650	3.650	3.650	14.600	กษ. (กสก. กวก. กสส.)
รวม			10 โครงการ	2585.717	2614.500	2639.050	2682.500	303.767	